

Dokument nr. 8:62

(2000-2001)

Forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen og Ågot Valle om maksimalgrenser for oppholdsbetaling i barnehage og skolefritidsordning og rett til barnehageplass for alle barn.

Til Stortinget

Bakgrunn

Sverige har innført maksimalpris i barnehagene på kr 1 140 i måneden, og ingen skal betale mer enn 3 pst. av sin inntekt i oppholdsbetaling i barnehage for første barn. Samtidig skal kvaliteten i barnehagene rustes opp. Dette er et resultat av et forlik mellom de svenske sosialdemokratene, Vänsterpartiet og Miljøpartiet i Sverige.

I Norge kan småbarnsforeldre med to vanlige inntekter betale over kr 4 000 kroner i måneden for en barnehageplass. Mange kommuner legger ned barnehageplasser. Det spares på kvaliteten. Samtidig har vi ved utgangen av denne stortingsperioden brukt 10 mrd. kroner på kontantstøtte. Denne ordningen gjør det langt mer lønnsomt for småbarnsforeldre å ta barna ut av barnehagen, og la den ene part, oftest moren, være hjemmeværende. I en tid med presset arbeidsmarked i typiske kvinneyrker er dette problematisk. Men evalueringen av kontantstøtten viser at de fleste kontantstøttemottakere jobber like mye som før, og betaler en dagmamma for å passe barnet sitt.

Dagmammarkedet blomster og 90 pst. av dem jobber svart. Det betyr tapte inntekter for det offentlige, mens dagmammaene går glipp av pensjonspeng og andre rettigheter i arbeidslivet. De bestrebelsene som ble gjort for å hvitvaske dagmammaene har mislyktes. Dette tilbudet er uten noen form for offentlig kontroll og kvalitetssikring.

Målsettingen med kontantstøtten var å gi foreldre mulighet til mer samvær med sine barn. En fersk evaluering fra Norges Forskningsråd viser imidlertid at kontantstøtten har hatt svært liten effekt på samværet mellom foreldre og barn, bare 1,5 timer pr uke mer med mor. Dette koster samfunnet kr 500 pr time. Det er nå på høy tid å bringe familiepolitikken i samsvar med småbarnsforeldrenes prioriteringer.

Kontantstøtten koster 3 mrd. kroner årlig. Beregninger tyder på at forslagene som fremmes her kan fullfinansieres innenfor denne rammen.

Det er kommunene som har ansvaret for barnehagesektoren og skolefritidsordningen. Tiltakene som foreslås her ivaretar også hensynet til kommunenes selvbestemmelse.

Oppholdsbetaling

Prisen på en barnehageplass og plass i skolefritidsordningen bør stå i et rimelig forhold til foreldrenes inntekt. Ingen bør betale mer for en barnehageplass enn tre pst. av familiens samlede inntekt for første barn, to pst. for andre og en pst. for ytterligere barn utover dette. I tillegg bør det settes en øvre grense for oppholdsbetalingen. I Sverige er den kr 1 140 for første barn, kr 760 for andre og kr. 380 for tredje barn.

Tilsvarende bør prisen på en plass i skolefritidsordningen ikke overstige mer enn to pst. av familiens samlede inntekt for første barn, og ikke mer enn en pst. for andre og tredje barn. Maksimalprisen vil her være kr 760 for første barn og kr 380 for andre og tredje barn.

Yngste barn regnes som første barn. For barn nummer fire og påfølgende betales ingen avgift.

Dette innebærer en kraftig reduksjon av prisen på barnehager og skolefritidsordninger. Gjennom maksimalsatser vil man også sikre at det vil lønne seg for deltidsarbeidende og lavtlønte å øke sin arbeidsinntekt.

For å ivareta kommunenes selvstyre bør dette utformes som et tilbud til kommunene, der staten yter tilskudd til de kommuner som ønsker å gå inn på denne ordningen. Tilskuddet skal dekke beregnede merutgifter ordningen innebærer. Dette er parallelt med den svenske ordningen.

Rett til barnehage

Vi vil nå sikre alle barn i Norge rett til en rimelig barnehageplass med god kvalitet. Barn som har hatt et pedagogisk tilbud før de begynner på skolen har

vist seg å klare seg bedre på skolen. Særlig viktig er dette for barn med innvandrerbakgrunn. Barn med foreldre som er arbeidsløse eller trygdede er en annen utsatt gruppe, som ofte vil ha god nytte av et godt barnehagetilbud.

Vi ønsker å gi alle barn i alderen 1-5 år en individuell rett til gratis kjernetid i barnehage. Dette skal være et frivillig tilbud for foreldrene, men det skal være obligatorisk for kommunene å tilby det. For opphold utover kjernetiden kan foreldrebetaling kreves. En slik reform er omfattende og krever tid til forberedelser. Det foreslås at innføringen gjøres gradvis, men ordningen skal være fullt innfaset fra høsten 2003.

Ordningen foreslås finansiert gjennom å avvikle kontantstøtten.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen iverksette følgende tiltak:

- I. Innføre en ordning med maksimalgrense for oppholdsbetaling i barnehager og skolefritidsordning etter samme opplegg og på samme nivå som i Sverige. Ordningen finansieres av en statlig tilskuddsordning som dekker beregnede merutgifter for kommunene som velger å gå inn på ordningen.
- II. Barn i alderen 1-5 år gis en individuell rett til gratis kjernetid i barnehage. Dette skjer gjennom en gradvis opptrapping, der ordningen skal være innført for alle fra og med høsten 2003. Det er frivillig for barna å benytte tilbudet. Regjeringen bes presentere en plan for innfasing av ordningen.
- III. Barnehagesatsingen kan helt eller delvis finansieres gjennom å avvikle eller redusere kontantstøtteordningen.

28. februar 2001